

14/12-2021
20/17359

Høringsnotat over indkomne bemærkninger

Et udkast til VVM-tilladelsen har sammen med forslag til kommuneplantillæg, lokalplanforslag og miljøvurderingsrapport (MV-VVM) været sendt i 8 ugers høring ved berørte myndigheder og offentligheden den 12. august – 7. oktober 2021, jf. miljøvurderingslovens § 35 stk. 3 nr. 3.

I løbet af høringsperioden er der indkommet 5 bemærkninger til planforslagene, VVM-tilladelsen og miljøvurderingsrapporten. De 5 høringssvar er behandlet i forbindelse med udarbejdelse af plangrundlaget, hvor der også er lavet en sammenfattende redegørelse.

1. Bjørn Hjulmand, Sønderborg Lufthavn, Lufthavnsvej 1, Sønderborg

Hej,

Vores indsigelser har tidligere været rettet mod en risiko omkring refleksion af solcelleanlægget. Better Energy har efterfølgende fremskaffet dokumentation (Notat 001 fra Better Energy), for at refleksioner ikke vil være en risiko i forbindelse med projektet. Så længe projektet holder sig inden for de forhold som er beskrevet i Notat 001, har vi ingen indsigelser.

Venlig hilsen/Best regards

Bjørn Hjulmand

Technical Manager

Flight Safety Manager

Sønderborg Lufthavn

Lufthavnsvej 1, 6400 Sønderborg

CVR nr. DK41044861

☎ +45 9117 2333

✉ bhj@sonderborg-lufthavn.dk

Sønderborg Kommunes bemærkning:

Jævnfør rapporten har bygherre i projektet indarbejdet en række afværgeforanstaltninger/forudsætninger i anlægs- og driftsfasen med henblik på at mindske eventuelle påvirkninger af projektet på omgivelserne. I miljøvurderingsrapporten står det beskrevet, at solcelleanlægget antirefleksbehandles. Anlægget skal derfor etableres med denne forudsætning, som Miljøvurderingsrapporten er vurderet på, herunder det henviste notat fra MOE (2020) – Solcelleanlæg ved Stevning – Genskin fra planlagt solcellepark.

2. Jette Frandsen, Søndermarken 18, Stevning

Hej

Jeg kan ikke se hvorfor vi skal have fantastiske natur her ved Stevning ødelagt af nogen total grimme solceller.

Man laver en ørken hvor intet kan leve og gro for at spare energi.

Vi mister endnu flere insekter og dermed en stor del af vore fugleliv. Der er ingen jordrugende fugle der kan yngle der hvor der er solceller

Vi har heller ikke fået svar på hvordan man vil bortskaffe brugte solceller, men det er vel det samme som med elbil batterier, det skal bare på deponi.

Hvorfor sætter man ikke solceller op over parkeringspladser på siderne af høje bygninger og på tage af haller og lignende der er der alligevel ikke noget der kan gro

Jytte Frandsen

Søndermarken 18 Stevning

Sønderborg Kommunes bemærkning:

Høringsbrevet er indkommet til lokalplan 1.7-1 og kommuneplantillæg 5. Sønderborg Kommunes behandling og vurdering af dette høringsbrev kan ses som bilag til planforslagene.

3. Haderslev Stift

Haderslev Stift har modtaget forslag til lokalplan og kommuneplantillæg vedrørende et solcelleanlæg ved Stevning på Nordals.

Stiftsøvrigheden har vurderet, at planforslaget ikke berører Svenstrup Kirkes landskabelige eller kirkelige interesser, hvorfor Stiftsøvrigheden på det foreliggende grundlag ingen bemærkninger har til planforslaget.

Det bemærkes, at denne udtalelse alene omfatter Svenstrup Kirkes interesser og ikke anden fast ejendom, som menighedsrådet måtte bestyre. Såfremt menighedsrådet måtte vurdere, at interesser knyttet til anden kirkelig ejendom vil være påvirket af planforslaget, vil kommunen høre nærmere direkte fra menighedsrådet.

MED VENLIG HILSEN

MARIA HALKEN LINEMANN

HADERSLEV STIFT SEKRETARIAT

RIBE LANDEVEJ 35-37 · 6100 HADERSLEV

MAHL@KM.DK · HADERSLEVSTIFT.DK

TLF. 74522025 · DIREKTE TLF. 7352 4596

Sønderborg Kommunes bemærkning:

Sønderborg Kommune har noteret sig, at Haderslev Stift ingen bemærkninger har det til det konkrete projekt.

4. Torben Anders Vestergaard, Skolevænget 3, Stevning

Kommentar til forslag lokalplan 1.7-1 - Solcelleanlæg ved Stevning, Nordals

Sønderborg Kommune har forslag til lokalplan om solcelleanlæg i bakkelandskabet nord for Stevning i høring indtil 7. oktober 2021.

Planen og placeringen skyldes et ønske fra parter, der har fundet sammen om projektet. Valget af lokalitet synes forvaltningsmæssigt at være vilkårlig og ses ikke at have relation til nogen overordnet overvejelse om formålstjenlige lokaliteter, men mere et spørgsmål om, hvor man kan klemme anlæg ind inden for kommunegrænsen. Lokalplanen og miljørapporten er generelt bagatelliserende over for landskabspåvirkningen m.v. og fremhæver i stedet transformatoranlægget ved Oksbølvej, som en anlæg der i forvejen giver området en teknisk karakter. Man kan også undre sig over, at lokalplanforslaget skriver, at "terrænet er fladt", selv om der er tale om et bølget bakkeland op imod en højderyg og med vid udsigt over Als, Sandvig, Alsfjord og Sundeved. Efter planforslaget at dømme er der ingen egentlige begrundelser for lokaliseringen ud over projektparternes ønske.

1. Kystnærhedszone.

Anlægget ligger kun 1,5 kilometer fra kysten ved Sandvig og Alsfjord, altså langt inden for kystnærhedszonen.

"Af planlovens § 5 b, stk. 1, nr. 1 fremgår, at der i kystnærhedszonen kun må planlægges for anlæg i landzone, hvis der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering."

Forslaget gør gældende, at:

"Der foreligger funktionelle begrundelser for placeringen af solcelleanlægget, idet anlægget placeres i tilknytning til det overordnede el-transmissionsnet med eksisterende ledninger og tilslutningsmuligheder. Samtidig er solindstrålingen betydeligt højere ved mange af Danmarks kyster."

Det er ikke en funktionel begrundelse for kystnær lokalisering, at der i nærheden findes en transformerstation.

De nationale planlægningsinteresser i forhold til kystnærhed skal først og fremmest sikre, at kysterne friholdes for bebyggelse og anlæg, der ikke er afhængige af nærhed til kysten. En anlægsbro vil have en funktionel relation til kysten, mens et nok så praktisk landanlæg ikke er afhængigt af kystnærhed.

Der er heller ikke en planlægningsmæssig begrundelse for kystnær placering, hvad der kunne have været, hvis det var et ferie- eller turistanlæg som andetsteds på Als.

Planloven 15, stk. 1, nr. 1 kan fraviges, hvis erhvervsministeren efter kommunal ansøgning udpeger lokaliteten som udviklingsområde. Det er næppe sandsynligt, at det kan lade sig gøre for et udviklingsområde bestående af en lukket minkfarm og et solcelleanlæg.

Bemærkningen om "solindstrålingen betydeligt højere ved mange af Danmarks kyster" er ikke et anvendeligt argument. Det gælder ikke mere ved denne kyst end ved størstedelen af Danmarks kyster. Og det kan man næppe forvente udmøntet i, at solcelleparker fremover bør lægges i Kystnærhedszoner.

Visualiseringspunkterne fra Oksbølvej viser, at anlægget ikke vil være iøjnefaldende derfra. Meningen med kystnærhedszoner er ikke at beskytte udsigten ind i land, men at friholde zonen for bebyggelse og anlæg. Skulle det gælde udsigten, så ligger Egebjergvej også på kystsiden af anlægget, og derfra så vel som fra flere af miljørapportens visualiseringspunkter vil man i meget høj grad finde sin udsigt forstyrret. Fra Egebjergvej er der udsigt ned over bakkerne til Sandvig og Alsfjord, som vil blive blokeret af solcelleparkens vestligste blok. Her kan man samtidig få lejlighed til at undre sig over minkfarmens fornemme placering i den fine udsigt.

2. Særligt værdifuldt landbrugsområde

"Lokalplanområdet ligger i et område, som er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. I de særligt værdifulde landbrugsområder er det landbrugsdriften, der har den højeste prioritet. Hvis der inden for udpegningen skal inddrages areal til andre formål, stilles der krav om dokumentation for, hvordan den landbrugsmæssige interesse varetages."

Her argumenteres der i forslaget, at:

"Lokalplanområdet omfatter en mindre del af kommunens samlede udpegnings til særligt værdifulde landbrugsområder, og arealet vil fortsat kunne anvendes til afgræsning af dyr."

Muligheden for afgræsning under solpanelerne er altså argument for, at landbrugsdriften er sikret i dette særligt værdifulde landbrugsområde.

3. Vejforbindelser

Det fremgår ikke entydigt af forslaget, i hvilket omfang vejforbindelserne ad de gamle kirkeveje mellem Stevning og Svenstrup vil blive spærret/sløjfet eller opretholdt for offentlighedens hidtidige brug.

Stevning er en lang landsby, og derfor har der historisk været en række forbindelsesveje mellem byen og Svenstrup, hvor sognets kirke er beliggende. Nogle er sløjfede, men der er stadig forbindelse fra Midtvej og fra Hjortspringvej til Svenstrup. Vejene benyttes af lokale til gåture, hundeluftning, ture med barnevogn, af løbere og af knallerter og ATV'er, som tager genvejen. Det har stor rekreativ værdi, at der kan lægges en rundtur ad Midtvej-Hjortspringvej, hvor brugerne ikke skal ud på de trafikerede landeveje.

Efter naturbeskyttelseslovens § 26 kan lodsejere nedlægge private stier og markveje, hvis kommunen giver lov. I dette tilfælde har den nuværende vejføring været til rådighed for lokal færdsel mindst siden 1879, hvorfor der må være lokal hævde på at kunne færdes ad de eksisterende gamle kirkeveje.

Der er såvel en kulturarvsinteresse som en herlighedsværdi i de eksisterende veje i bakkerne, hvorfra man har vid udsigt over Als, til Sandvig og Alsford og til Sundeved.

Det vil være en værdiforringelse af Stevning som boligområde at miste det åbne bakkeland mod nord så vel som adgangen til det. Det vil være en indskrænkning af Stevnings attraktivitet for boligkøbere og dermed også et tab for sælgere.

4. Naturværdier

Området er ikke, projektet bekendt, relevant for EU's habitatdirektivs artsliste, bilag IV. Det kan bero på, at Dansk Ornitologisk Forening ikke har haft observatører i bakkerne i marts og september, hvor flokke af hjejler (nogle gange 4-5 stykker, andre gange 30-40 stykker) raster i markerne. Hjejler kaldes også brokfugle, hvilket netop henviser til, at de raster i brakmarker efter høst.

Hvad økologiske forbindelser angår, så forestiller man sig i forslaget, at det ikke begrænser dyr og planter mulighed for at sprede sig i området. Man vil ikke kunne lukke området uden at påvirke jagten på de tilstedende arealer, hvor vildtet ikke længere kan færdes på tværs.

Svenstrup sogn som helhed er bevaret som landdistrikt, hvor landsbyerne er omgivet af åbnet land, mens Havnbjerg og Egen sogne nord og syd for har industriområder, som er æstetisk velintegrerede i landskabet. Hvis Sønderborg Kommune vil anlægge mere langsigtede betragtninger over arealanvendelsen på Als, så bør man fastholde et helhedsorienteret syn, hvor sammenhængende landskaber ikke brydes op af vilkårligt spredte enkeltprojekter.

Lokaliteten på højderyggen nord for Stevning hører naturligt sammen med Naturpark Nordals som del af det landskab, der skal gøre Nordals attraktivt for Nordals Ferieresort. Der er vandrestier rundt om Stevning Næs og langs kysten fra Stolbro til Dyndved. Cyklende eller vandrede turister vil ofte komme til at passere gennem solcelleparken for at komme frem til vandrestierne ved

vigene og fjordene får Als' vestkyst.

5. Værdi for Sønderborg Kommune

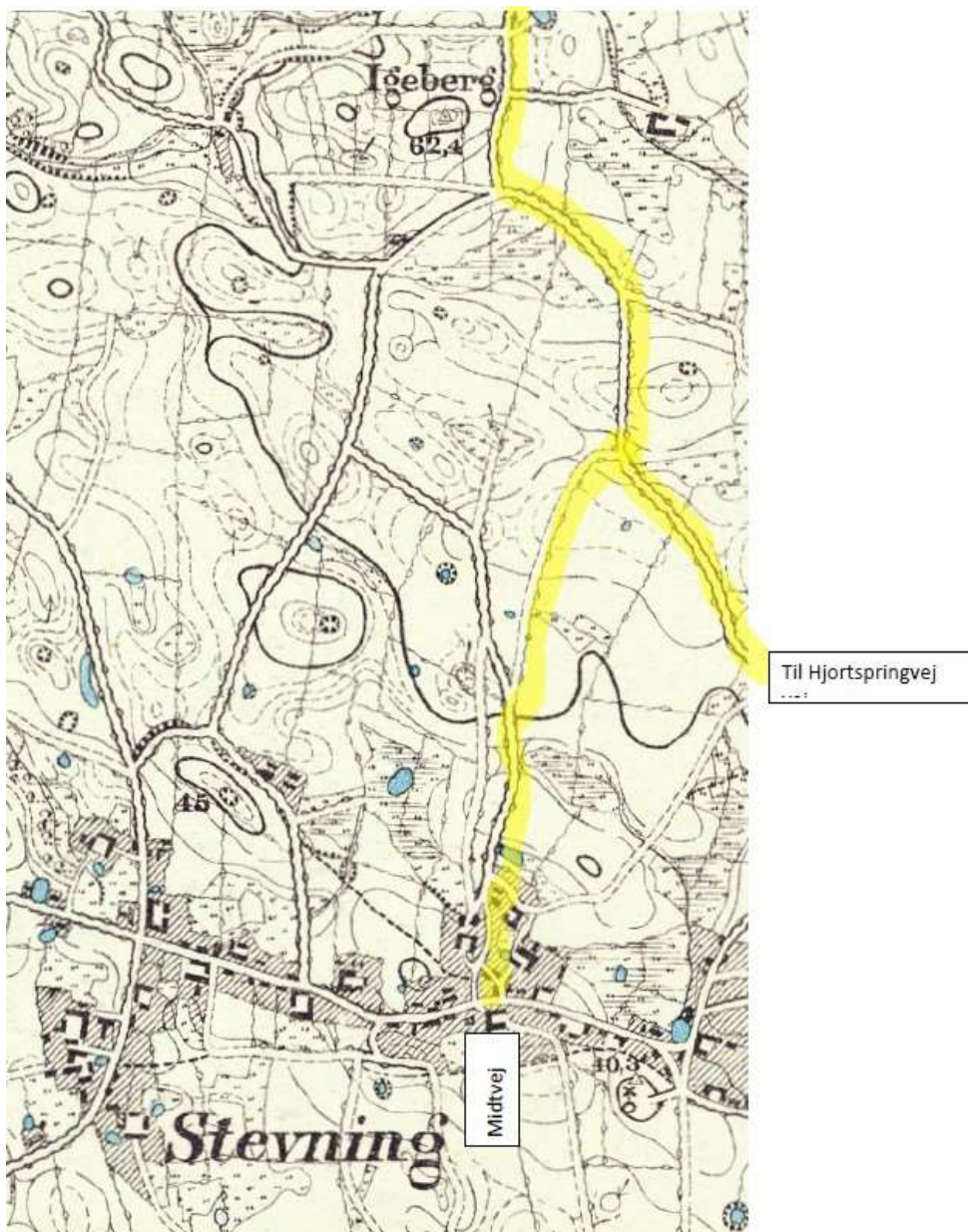
Solcelleparken vil have symbolsk værdi for Sønderborg Kommune ved at give point på Project Zero kontoen, men vil derudover medføre tab for alle andre parter end projektdeltagerne (men mange vil tie for at undgå splid).

Med venlig hilsen

Torben A. Vestergaard
Skolevænget 3, Stevning
6430 Nordborg
tavestergaard@icloud.com
+ 45 71 95 96 35

Bilag:

- ./ Kort over vejføring Preussische Messtischblätter 1879
- ./ To fotos af udsigt fra markvejen i solcelleparken.
- ./ Foto af udsigt fra Egebjergvej.

Udsigt fra Egebjergvej mod Alsford

Udsigt fra solcelfeltet mod Alsford

Udsigt fra solcellefeltet mod Sandvig og Alsford

Sønderborg Kommunes bemærkning:

Høringsbrevet er stilet til Sønderborg Kommune, By & Landskab, da det vedrører bemærkninger til lokalplanforslag 1.7-1 og kommuneplantillæg 5. Sønderborg Kommunes behandling og vurdering af dette høringsbrev kan ses som bilag til planforslagene.

5. Museum Sønderjylland

MUSEUM
SØNDER
JYLLAND

MUSEUM SØNDERJYLLAND | VIDEN OG SAMLINGER | ARKÆOLOGI
ARKÆOLOGI HADERSLEV | DALGADE 7 | DK-6100 Haderslev | T +45 65 370 801
PLANER@MSJ.DK

Sønderborg Kommune
By & Landskab

Att.: Nina Kaubak Pedersen

Dato: 04.10.2021

Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev | Sagsnr.: 20/6212-8.1.7(2021)

Arkæologisk udtalelse vedr. forslag til lokalplan 1.7-1 - Solcelleanlæg ved Stevning, Nordals med tilhørende Kommuneplantillæg 5 - Solceller ved Stevning (Sønderborg kommune).

Arkæologisk udtalelse i henhold til Museumslovens § 25:

Museum Sønderjylland - Arkæologi har modtaget høringsmateriale vedrørende ovennævnte lokalplansforslag og har foretaget arkivalisk kontrol og arkæologisk vurdering af planområdet.

Museet skal gøre opmærksom på, at der på matr. 523 og på nord- og sydsiden af matr. 14 findes beskyttede jorddiger, der er omfattet af Museumslovens §29a. Ifølge museumslovens § 29a må der ikke foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger og lignende. Det er Sønderborg Kommune, som er myndighed på dette område.

Det skal her bemærkes, at denne arkæologiske udtalelse alene forholder sig til risikoen for at træffe på væsentlige jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for det ansøgte område.

Museet har tidligere i 2020 udarbejdet en arkæologisk udtalelse i henhold til Museumslovens §25 vedr. dette projekt. Med denne nye udtalelse præciserer Museet sin udtalelse.

Den oprindelige udtalelse ligger under Museets sagsnr. 20/6212-8.1.7.

Desuden har Museet tidligere i 2017 foretaget en forundersøgelse på ca. 1,05 ha på matr. 441 under Museets sagsnr. 17/5343-8.1.2. Området er markeret med rød farve på kortbilaget. I den forbindelse blev der ikke fundet væsentlige jordfaste fortidsminder. Dette område betragtes derfor som frigivet til byggeri.

Projektbeskrivelse

Det omtalte planområde omfatter ca. 36 hektar. Området er i dag udlagt til landbrugsjord.

Lokalplansområdet omfatter hele eller dele af matrikel 441, 482, 448, 450, 455, 14, 523 og 193alle Stevning ejerlav, Svenstrup.

Projektet består ifølge lokalplansforslaget af følgende elementer:

- Solenergianlæg med en højde på op til ca. 3 m. Solcellerne sættes på stativer.
- I tilknytning til solcelleanlægget etableres der transformere, invertere og en stepuptransformer.
- Der etableres afskærmende beplantningsbælter i en bredde af minimum 5 meter langs lokalplanområdets afgrænsning.

Hertil kommer ledningstracéer og veje. Det nævnes ikke, hvor der skal laves en tilkobling til elnettet.

Topografisk beskrivelse og Museets vurdering

Det berørte planområde er beliggende ca. 500 meter nord for Stevning på Als i et morænelandskab

præget af bakker.

Området ligger ca. 1,5 km fra Sandvig Bugt mod vest og ca. 3,3 km fra Lillebælt mod øst.

Området er præget af mange registreringer af gravhøje – både fredede og ikke-fredede (se kortbilag). Desuden ligger det fredede voldsted Hjortspringgård mod ca. 1 km øst (sb. 128 Svenstrup sogn, fredningsnr. 4112-91).

Vi ved desuden af erfaring, at planområdets topografiske placering – forholdsvis højt i terrænet og tæt ved vand - er en beliggenhed, som man også har foretrukket til placering af bopladser i forhistorien.

Inden for planområdet er der registreret væsentlige jordfaste fortidsminder (se kortbilag). Det drejer sig om 3 gravhøje på hhv. matr. 482, 448 og 14 (hhv. sb. 56, 25 og 24, alle Svenstrup sogn). Der er tale om gravhøje, som er registreret som overpløjede. På Danmarks Højdemodel ses dog stadig højninger på marken dog let forskudt i forhold til afsætningen fra registreringen.

På baggrund af ovenstående er det Museets vurdering, at der inden for projektområdet findes væsentlige jordfaste fortidsminder, som er beskyttet af Museumslovens §27. Disse fortidsminder skal iflg. Museumsloven udgraves, hvis de berøres af anlægsarbejdet.

Museet anbefaler derfor, at der bliver foretaget en frivillig forundersøgelse af projektområdet med henblik på at afgrænse omfanget af de jordfaste fortidsminder, inden anlægsarbejdet går i gang.

Forundersøgelsen anbefales for de arealer, som berøres af anlægsarbejde under normal pløjedybde – herunder ledningstracéer, teknikbygninger, terrænregulering og ved anvendelse af dybdepløjning ved etablering af læhegnet.

Da selve solcelleanlægget etableres på stativer omfattes disse ikke af anbefalingen om forundersøgelse.

Forundersøgelsen vil kunne afsløre, om der findes væsentlige, jordfaste fortidsminder på planområdet, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. Da projektområdet overstiger 5.000 m², skal udgifterne til forundersøgelse - jf. Museumslovens § 26.2 – afholdes af bygherre.

Hvis forundersøgelsen viser, at der findes fortidsminder på planområdet, skal disse udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre ved jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen skulle finansieres af bygherre.

De jordfaste fortidsminder er omfattet af Museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev.

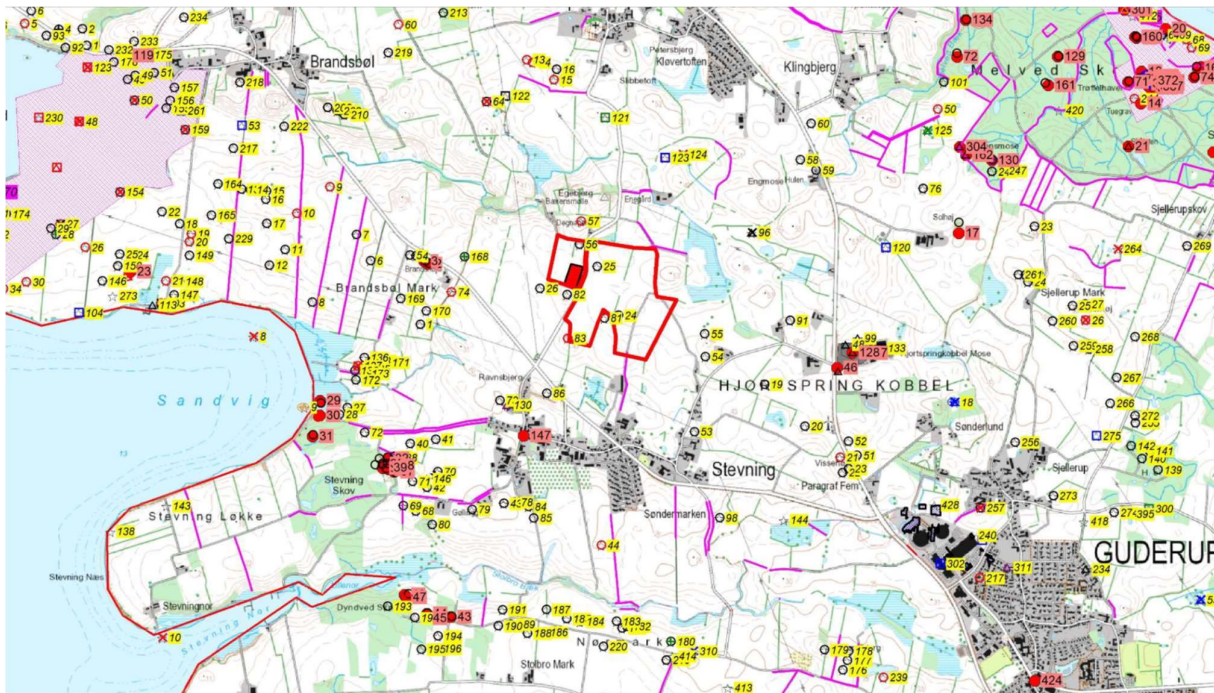
Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev udarbejder gerne ved henvendelse fra bygherre budget og tidsplan for en forundersøgelse af planområdet. Henvendelse til Per Ethelberg: 65 370 816 / peret@msj.dk eller Pernille Kruse: 65 370 823 / pekr@msj.dk.

Bygherre bedes venligst oplyse CVR-nummer ved henvendelse.

Med venlig hilsen

METTE SØRENSEN
MUSEUMSINSPEKTØR

D +45 65 37 08 32
M +45 21 66 92 64

Kortbilag til 20/6212-8.1.7 vedr. forslag til lokalplan 1.7-1 - Solcelleanlæg ved Stevning, Nordals med tilhørende Kommuneplantillæg 5 - Solceller ved Stevning (Sønderborg kommune).

Det berørte område er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Beskyttede diger er markeret med lilla streg.

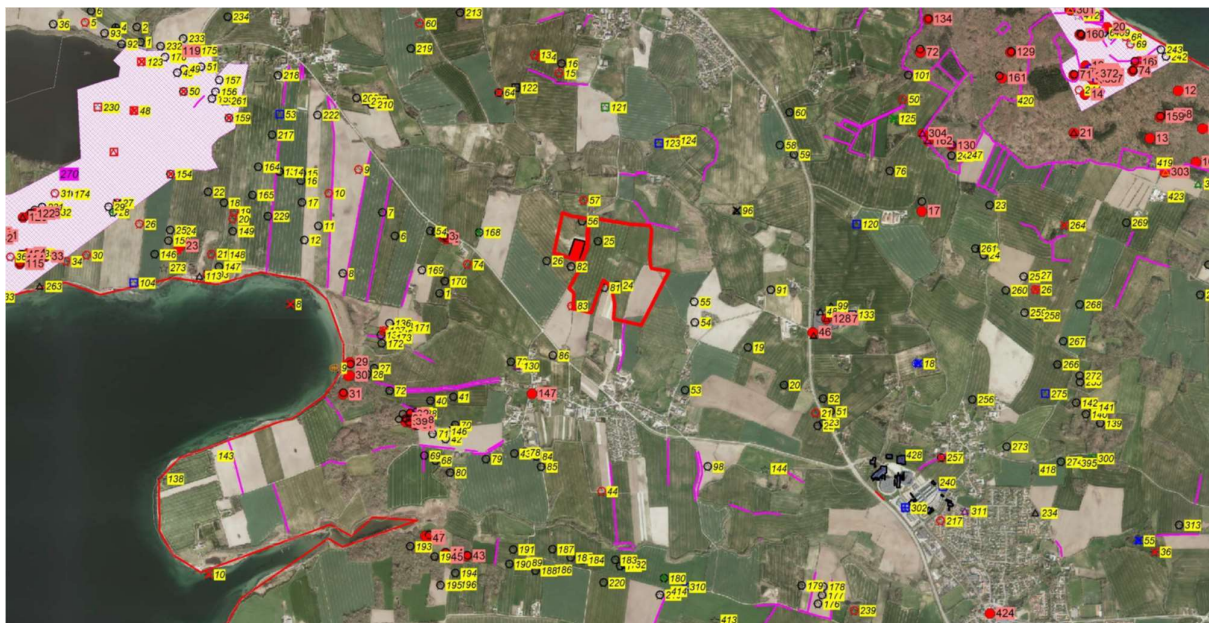
Aktuelt 4 cm kort

Kortbilag til 20/6212-8.1.7 vedr. forslag til lokalplan 1.7-1 - Solcelleanlæg ved Stevning, Nordals med tilhørende Kommuneplantillæg 5 - Solceller ved Stevning (Sønderborg kommune).

Det berørte område er markeret med rød kontur. Med rød udfyldning er det tidligere forundersøgte område markeret. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Beskyttede diger er markeret med lilla streg.

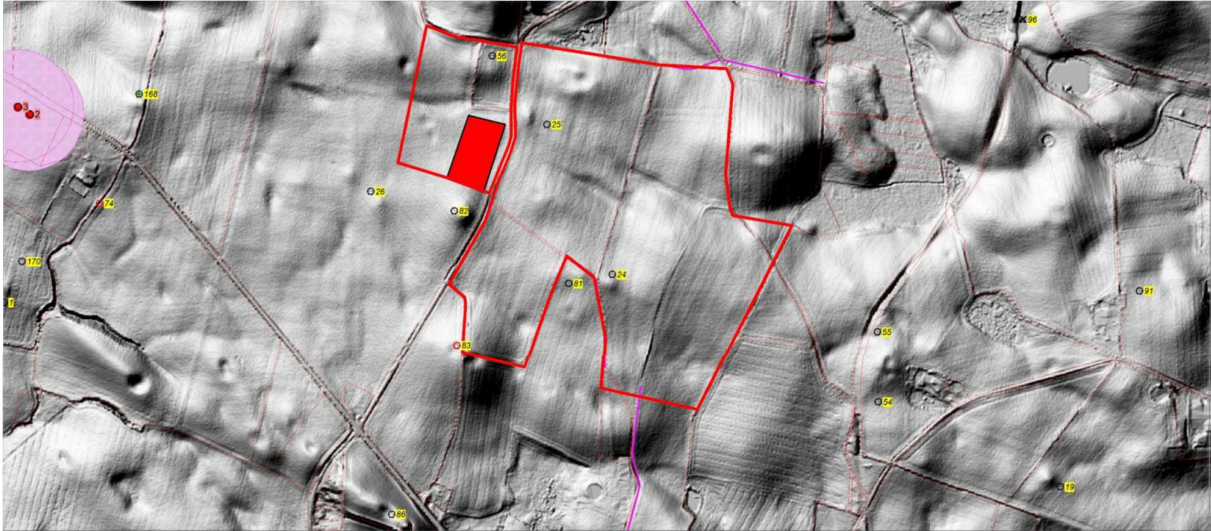
Ortofoto fra 2019

Kortbilag til 20/6212-8.1.7 vedr. forslag til lokalplan 1.7-1 - Solcelleanlæg ved Stevning, Nordals med tilhørende Kommuneplantillæg 5 - Solceller ved Stevning (Sønderborg kommune).

Det berørte område er markeret med rød kontur. Med rød udfyldning er det tidligere forundersøgte område markeret. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Beskyttede diger er markeret med lilla streg.

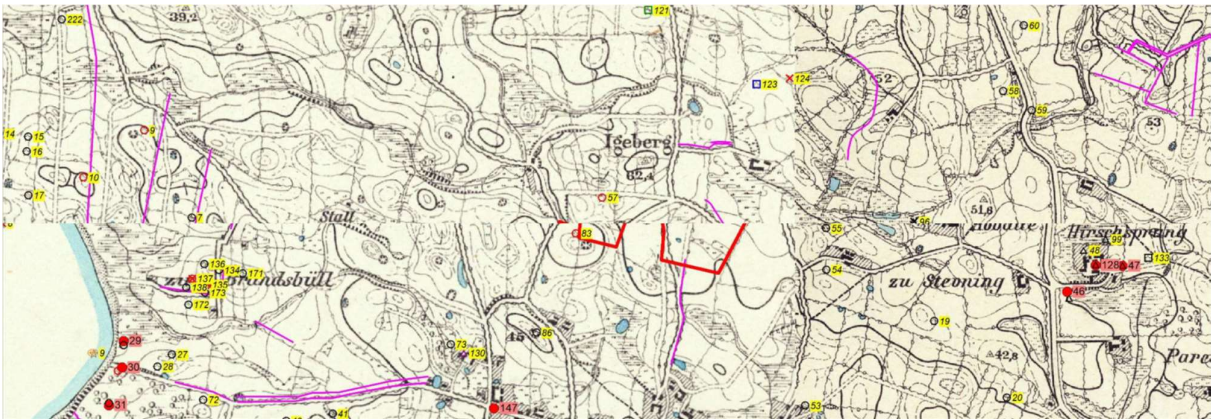
Ortofoto fra 2019

Kortbilag til 20/6212-8.1.7 vedr. forslag til lokalplan 1.7-1 - Solcelleanlæg ved Stevning, Nordals med tilhørende Kommuneplantillæg 5 - Solceller ved Stevning (Sønderborg kommune).

Det berørte område er markeret med rød kontur. Med rød udfyldning er det tidligere forundersøgte område markeret. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Beskyttede diger er markeret med lilla streg.

Danmarks Højdemodel – terrænmodel.

Kortbilag til 20/6212-8.1.7 vedr. forslag til lokalplan 1.7-1 - Solcelleanlæg ved Stevning, Nordals med tilhørende Kommuneplantillæg 5 - Solceller ved Stevning (Sønderborg kommune).

Det berørte område er markeret med rød kontur. Med rød udfyldning er det tidligere forundersøgte område markeret. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Beskyttede diger er markeret med lilla streg.

Preussiske målebordsblade fra slutningen af 1800-tallet.

Sønderborg Kommunes bemærkning:

Høringsbrevet er stilet til Sønderborg Kommune, By & Landskab, da det vedrører bemærkninger til lokalplanforslag 1.7-1 og kommuneplantillæg 5. Sønderborg Kommune har efterfølgende været i dialog med Museum Sønderjylland om VVM-tilladelsen og Sønderborg Kommunes vurdering i forhold til Kulturarv. Museum Sønderjylland og Sønderborg Kommune vurderer, at VVM-tilladelsens vilkår om, at Museum Sønderjylland skal kontaktes inden anlægsfasen fastholdes for at sikre området fortidsminder. I forhold til beskyttede sten- og jorddiger er der fastsat en minimumsafstand på 5 meter, som forudsætning i projektbeskrivelsen.